

راهنمای بسته آموزشی کارکردهای اجرایی

توجه و تمرکز

(پژوه مرییان)

نویسندگان: گروه ره‌انشناسان سوفار

عنوان و نام پدیدآور	: راهنمای بسته آموزشی کارکردهای اجرایی (توجه و تمرکز) / نویسندگان گروه روانشناسان سوفار؛ به سفارش موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار.
مشخصات نشر	: تهران: موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار، انتشارات سوفار، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۶ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی).
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۷۹-۲۲-۲
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: بازی‌های آموزشی
موضوع	: Educational games
موضوع	: دقت در کودکان
موضوع	: Attention in children
موضوع	: حافظه کودکان
موضوع	: Memory in children
شناسه افزوده	: موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار، انتشارات سوفار
شناسه افزوده	: موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار
رده بندی کنگره	: LB۱۰۲۹ / ب ۱۶۲
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۳۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۲۸۴۸۶

راهنمای بسته آموزشی کارکردهای اجرایی (توجه و تمرکز)

نویسندگان: گروه روانشناسان سوفار

(علیرضا سبقتی / سحر شریعتی)

گرافیک و تصویرسازی: مهدی صادقی

ناشر: سوفار

چاپ نخست: ۱۳۹۶

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

چاپ و لیتوگرافی: سبزآرنگ

صحافی: سیمی ساز

شابک: ۹۷۸۶۰۰۹۷۷۹۲۲۲

نشانی: تهران، خیابان دولت (شهید کلاهدوز)، خیابان دیباجی جنوبی و خیابان اختیاریه، پلاک ۱۰۹

تلفن: ۲۲۷۷۵۶۰۴

www.soofar.net

تمام حقوق مادی و معنوی این کتاب به موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار تعلق دارد و هرگونه کپی برداری از آن پیگرد قانونی دارد.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

- عنوان و نام پدیدآور : راهنمای بسته آموزشی کارکردهای اجرایی (توجه و تمرکز) / نویسندگان گروه روانشناسان سوفار ؛ به سفارش موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار.
- مشخصات نشر : تهران: موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار، انتشارات سوفار، ۱۳۹۶.
- مشخصات ظاهری : ۱۱۶ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی).
- شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۷۹-۲۲-۲
- وضعیت فهرست نویسی : فیا
- موضوع : بازی های آموزشی
- موضوع : Educational games
- موضوع : تدریس در مدرسه
- موضوع : Attention in children
- موضوع : حافظه کودکان
- موضوع : Memory in children
- شناسه افزوده : موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار. انتشارات سوفار
- شناسه افزوده : موسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار
- رده بندی کنگره : ۱۳۹۶ ۲۵۲/ LB۱۰۲۹
- رده بندی دیویی : ۳۷۱/۳۳۷
- شماره کتابشناسی ملی : ۴۷۲۸۴۸۶

فهرست

۱	مقدمه
۳	فعالیت های روز اول در یک نگاه
۸	فعالیت های روز دوم در یک نگاه
۱۳	فعالیت های روز سوم در یک نگاه
۱۹	فعالیت های روز چهارم در یک نگاه
۲۵	فعالیت های روز پنجم در یک نگاه
۳۰	فعالیت های روز ششم در یک نگاه
۳۵	فعالیت های روز هفتم در یک نگاه
۴۱	فعالیت های روز هشتم در یک نگاه
۴۶	فعالیت های روز نهم در یک نگاه
۵۲	فعالیت های روز دهم در یک نگاه
۵۸	فعالیت های روز یازدهم در یک نگاه
۶۳	فعالیت های روز دوازدهم در یک نگاه
۶۹	فعالیت های روز سیزدهم در یک نگاه
۷۵	فعالیت های روز چهاردهم در یک نگاه
۸۰	فعالیت های روز پانزدهم در یک نگاه
۸۶	فعالیت های روز شانزدهم در یک نگاه
۹۲	فعالیت های روز هفدهم در یک نگاه
۹۷	فعالیت های روز هجدهم در یک نگاه
۱۰۳	فعالیت های روز نوزدهم در یک نگاه
۱۰۹	فعالیت های روز بیستم در یک نگاه

رشد کودک مهم ترین عامل تعیین کننده سلامت در طول دوران زندگی است. سال های پیش دبستانی فرصت بسیار مهمی برای رشد و پیشگیری از اختلالات رشدی است. فرصت های اولیه رشد مبنا و پایه ای برای پیش بینی میزان موفقیت تحصیلی، سلامت و بهزیستی کلی را فراهم می کنند. رشد در دوران کودکی تحت تاثیر ویژگی های کودک، خانواده و محیط اجتماعی است و سلامت جسمانی، زبانی، اجتماعی و عاطفی کودک پایه و مبنای مهم آمادگی تحصیلی و سلامت در دوران بعدی زندگی به حساب می آید (آندرسون، ۲۰۱۲). از آنجاییکه در دوران پیش دبستان، تجربه آموزی و فراهم کردن محرک های محیطی اهمیت زیادی دارد، بنابراین فراهم آوردن فرصت های آموزشی به عنوان محرک های محیطی، به منظور ایجاد زمینه برای رشد و تقویت توانمندی های چند جانبه کودکان در زمینه های شناختی و روان شناختی از اهمیت ویژه ای برخوردار است. در این زمینه پژوهشگران نشان داده اند که صرف هر یک دلار در دوره پیش دبستانی، بین چهار تا هشت دلار از هزینه های بعدی ارائه خدمات اجتماعی پیشگیری می کند (کریستین و بارنت، ۲۰۰۷).

یکی از توانمندی های بسیار مهم در دوران پیش دبستانی مهارت های اجرایی است. مهارت های اجرایی شامل کنش های شناختی سطح بالایی هستند که برای جهت دهی به رفتار و شکل گیری رفتار هدفمند حائز اهمیت هستند. مهارت های اجرایی مسئول ضابطه مند نمودن اهداف، برنامه ریزی جهت چگونگی دستیابی به این اهداف و اجرای مؤثر برنامه ها می باشند. مؤلفه های کلیدی مهارت های اجرایی عبارتند از: توجه و تمرکز، کنترل تکانه و خودتنظیمی، آغاز فعالیت، حافظه فعال، انعطاف پذیری شناختی، توانایی برنامه ریزی و سازماندهی، انتخاب و کارها، مؤثر برای حل مسئله و نظارت بر عملکرد (آندرسون، ۲۰۱۲).

عدم توانمندی در مهارت های مذکور زمینه ساز بروز مشکلات متعددی در خودتنظیمی، توانایی های شناختی، اجتماعی و عاطفی می گردد. پژوهش ها در این زمینه نشان می دهد تاخیر نقل در رشد مهارت های اجرایی در سن ۴ سالگی با میزان کفایت اجتماعی - عاطفی و شناختی در دوران نوجوانی رابطه دارد. همچنین نتایج پژوهش ها نشان داده اند که تشخیص مشکلات مداخله زود هنگام، می تواند از بروز ناتوانایی های یادگیری عصب - روان شناختی در دوره پیش دبستان و همچنین از بروز مشکلات آموزشی چون اختلالات یادگیری در دوران دبستان جلوگیری به عمل آورد (آندرسون، ۲۰۰۴).

با توجه به مطالب گفته شده، اهمیت آموزش شناختی و روان شناختی سنین پیش دبستانی بیش از پیش نمایان می شود. بنابراین لزوم تدوین برنامه هایی به منظور تقویت و ارتقای جنبه های مختلف رشدی و آمادگی تحصیلی کودکان به وضوح احساس می شود. اهمیت این سنین بحرانی، متخصصان امر آموزش کودکان پیش دبستان در سایر کشورها بر آن داشت تا اقدام به طراحی پروژه های آموزشی نمایند. از جمله این پروژه ها می توان به پروژه «هد استارت میلواکی و فالو تورو» اشاره کرد که با اهداف اصلی افزایش هوش و کمک به شکوفا شدن توانایی های بالقوه کودکان، کمک به کودکان در تمامی قلمروهای تحول جسمانی، شناختی، زبانی، روانی - اجتماعی، جلوگیری از ایجاد یا پیشگیری از بروز نارسایی های ثانویه و ... تدوین شد. بررسی اثربخشی آموزش های ارائه شده و همچنین مطالعه نتایج پژوهش های انجام شده در این زمینه نشان می دهد که تدوین برنامه ها و ایجاد فرصت های آموزشی متناسب، یکی از مهم ترین وظایف متولیان امر آموزش است که باید مورد توجه قرار گیرد.

مؤسسه فرهنگی هنری ندای پرورش ذهن سوفار در سال ۱۳۹۵ پس از اخذ مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، فعالیت خود را در زمینه طراحی و تولید محصولات و بسته های آموزشی با رویکرد روانشناختی، برای کودکان آغاز کرد. بسته آموزشی حاضر با عنوان کارکردهای اجرایی (توجه و تمرکز)، با هدف افزایش مهارت های شناختی و تاکید بر بهبود توانمندی های ادراک دیداری و شنیداری طراحی شده است.

این بسته آموزشی از بخش های زیر تشکیل شده است :

- کتاب کار کارکردهای اجرایی (توجه و تمرکز) با هدف افزایش توجه و تمرکز
- کتاب داستان دایناسور قرمز کوچولو با هدف تقویت مهارت توجه و تمرکز و ادراک شنیداری
- کارت های تصویر سازی کتاب داستان دایناسور قرمز کوچولو با هدف تقویت توالی دیداری و ادراک شنیداری
- کارت های اشکال هندسی با هدف تقویت بخش های مختلف توجه و تمرکز با تاکید بر تقویت ادراک دیداری
- کارت های الگوی ادراک دیداری - فضایی با هدف تقویت ادراک فضایی و حافظه دیداری
- کارت های الگوی ادراک دیداری با هدف تقویت ادراک فضایی و مهارت های حرکتی ظریف
- سوفار برد با هدف تقویت بخش های مختلف توجه و تمرکز با تاکید بر تقویت ادراک دیداری
- مکعب های رنگی سوفار برد

این مجموعه در قالب ۲۰ جلسه ۴۵-۵۰ دقیقه ای، با تاکید بر سنجش و آموزش طراحی شده است. در هر جلسه ۴ الی ۵ فعالیت (متناسب با اهداف هر جلسه) تدوین گردیده است که توسط مربیان دانش آموخته رشته روانشناسی در فضای آموزشی اجرا خواهد شد. همچنین در طول دوره آموزش، کودکان از لحاظ مهارت های تحصیلی و ویژگی های رفتاری از جمله مهارت های حرکتی، توجه و تمرکز، میزان اضطراب و ... توسط مربیان روانشناس بررسی می شوند و گزارش های لازم در مورد تک تک نوآموزان بصورت انفرادی به متخصصین مؤسسه سوفار ارائه خواهد شد. نتیجه گزارش های تهیه شده در بررسی های انجام شده توسط متخصصین مؤسسه سوفار از طریق هماهنگی با مدیریت مرکز آموزشی به اطلاع خانواده ها خواهد رسید. در نهایت در صورت نیاز کودک و تمایل خانواده از طریق ارجاع کودکان و خانواده های آنان به مراکز درمانی و مشاوره معتبر، نسبت به رفع مشکلات کودکان و پیشگیری از بروز مشکلات آتی، اقدامات لازم صورت خواهد گرفت.

این مجموعه امیدوار است تا از طریق آموزش مهارت های مختلف شناختی و روان شناختی مناسب با توانمندی های شناختی کودکان، بتواند گام کوچکی در بهبود و ارتقای سطح آموزشی و پیشگیری از بروز مشکلات تحصیلی و رفتاری آتی کودکان این مرکز و بوم بردارد.

علیرضا سبقتی

مدیر مسؤول مؤسسه فرهنگی هنری

ندای پرورش ذهن سوفار